

Provinciaal beleidskader voor de invulling van de adviesbevoegdheid op stedenbouwkundige vergunningen

1. BELEIDSVISIE

Ons bestuur wenst via haar adviesbevoegdheid op stedenbouwkundige vergunningen de impact van verharde oppervlakken en dakoppervlakken op het watersysteem zo beperkt mogelijk te houden, initiatiefnemers te behoeden voor waterschade en de nodige ruimte voor water zoveel mogelijk te vrijwaren.

Wij zullen daarom het hergebruik van hemelwater stimuleren. Het water dat niet nuttig hergebruikt kan worden, wordt bij voorkeur in de bodem geïnfiltreerd op het perceel waar de neerslag valt. Enkel indien infiltratie niet mogelijk is omwille van de terreinkenmerken, stellen we de oplossing van het bufferen en vertraagd afvoeren van het hemelwater voorop. In gebieden die gevoelig zijn voor overstromingen, toetsen we de projecten ook aan de principes van het overstromingsvrij bouwen en gaan we na of een project voldoende maatregelen omvat om nadelige effecten stroomafwaarts te vermijden. Daardoor spelen we een belangrijke rol in het uitzetten van het preventief beleid om wateroverlast te beperken.

Dit beleid moet er toe leiden dat de voorraden drinkwater enkel gebruikt worden voor hoogwaardige toepassingen, dat de grondwatervoorraden aangevuld worden en dat waterschade door overstromingen zoveel als mogelijk wordt beperkt. Uiteraard blijft ons bestuur de nodige zorg besteden aan een degelijk waterlopenbeheer en zal zij zelf noodzakelijke protectiemaatregelen nemen zoals het uitvoeren van onderhoudswerken en het bouwen van waterbeheersingsinfrastructuur.

Enkel door een verstandige combinatie van een doordacht preventief beleid in het kader van de adviesverlening op vergunningen enerzijds en een efficiënt protectiebeleid als waterloopbeheerder anderzijds, zullen we onze provincie kunnen voorbereiden op de komende klimaatverandering. Burgers en overheid werken op deze manier samen aan de realisatie van een klimaatrobuuste provincie.

2. VLAAMSE BELEIDSKADERS

Het **decreet Integraal Waterbeleid** legt in art. 8 over de watertoets de algemene regels vast hoe een vergunningsaanvraag m.b.t. het wateraspect beoordeeld moet worden. Deze regels stellen dat de vergunningverlener ervoor moet zorgen dat door het weigeren van de vergunning dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden er geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt, hersteld of gecompenseerd.

Dossiers waarvan de impact op het watersysteem geacht wordt aanzienlijk te kunnen zijn, moeten door de vergunningverlener – de gemeente of de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar – aan de waterloopbeheerder voor wateradvies worden overgemaakt. Alhoewel deze adviezen niet bindend zijn, leert de ervaring dat zij meestal gevolgd worden bij de uiteindelijke vergunningverlening. Het beleidskader dat door het decreet wordt aangereikt om adviezen te verstrekken is opgenomen in de zeer algemeen geformuleerde doelstellingen en de beginselen van het decreet.

Eén van de elementen die deel uitmaakt van de beoordeling i.k.v. het wateradvies is nagaan in hoeverre bijkomende verharding een negatieve invloed kan hebben op het watersysteem.

Het Gewest heeft in dat verband een **gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV)** uitgevaardigd die sinds 1/01/2014 grondig vernieuwd werd. Elke constructie of verharding groter dan 40m² zal aan de verordening moeten voldoen. Daarnaast zullen meeste constructies over een infiltratievoorziening moeten beschikken. Nieuwe gebouwen en woningen groter dan 100m² moeten een hemelwaterput van minimum 5.000 liter voorzien. Voor percelen kleiner dan 250 m² wordt een uitzondering gemaakt en bij beperkte uitbreiding en verbouwing is geen nieuwe put vereist. Bij nieuwe verkavelingen zijn collectieve infiltratievoorzieningen verplicht.

Deze verordening is niet van toepassing op wegenis van het openbaar domein. Daarvoor baseert men zich op **de code van goede praktijk** voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van rioleringsystemen. De code moet ervoor zorgen dat de verschillende onderdelen van het rioleringsstelsel consistent ontworpen, op elkaar afgestemd en beheerd worden. Sinds de herziening van de code in augustus 2012 wordt de capaciteit van rioolstelsels zodanig berekend dat een bui die zich statistisch gezien eens om de twintig jaar voordoet geen wateroverlast op straat tot gevolg heeft. Via het wateradvies probeert ons bestuur erover te waken dat de interactie met het waterlopenstelsel zo weinig mogelijk problemen oplevert.

3. WAAROM EEN PROVINCIAAL BELEIDSKADER VOOR HET PREVENTIEF BELEID ?

Het beleidskader voor het protectiebeleid werd via het meerjarenprogramma vastgelegd. Alhoewel er sinds jaren interne afspraken en richtlijnen zijn binnen de dienst Integraal Waterbeleid over de invulling van onze adviesbevoegdheid, ontbrak tot nu toe een bestuurlijk teruggelinkte beleidskader voor het preventief beleid.

Wij willen ons zoveel als mogelijk aansluiten bij de Vlaamse beleidskaders, waaronder de recent aangepaste gewestelijke stedenbouwkundige verordening. De verordening is echter zeer generiek van aard. Dit sluit aan bij het principe van de subsidiariteit waardoor een belangrijk deel van de beoordelingsverantwoordelijkheid over dossiers gelegd wordt bij de vergunningverlener (meestal de gemeenten). Daartegenover staat dat een dergelijk algemeen kader relatief weinig houvast biedt om concrete dossiers op specifieke locaties te kunnen beoordelen. *De vergunningverlener kijkt dan ook richting adviesverlener om op basis van een gefundeerd advies een vergunning te kunnen beoordelen.*

De GSV geeft via art. 13 expliciet de bevoegdheid aan de vergunningverlener om afwijkingen toe te staan ten aanzien van de verplichtingen van het besluit als dat om specifieke redenen met betrekking tot de mogelijkheden van hergebruik of plaatselijke terreinkenmerken verantwoord of noodzakelijk is.

Bovendien geeft het Decreet Integraal Waterbeleid in art. 8 aan de vergunningverlener de bevoegdheid en verantwoordelijkheid om door middel van het opleggen van gepaste voorwaarden er voor te zorgen dat er geen schadelijk effecten op het watersysteem ontstaan of dat deze zoveel mogelijk beperkt worden.

Het is wenselijk duidelijkheid te kunnen verschaffen aan initiatiefnemers (bouwheren, projectontwikkelaars) over de krijtlijnen van ons preventief beleid, zodat zij daar van bij de eerste projectschetsen rekening mee kunnen houden. Op deze manier hopen wij dossiers te ontvangen die wat het aspect water betreft, beter onderbouwd en uitgewerkt zijn.

Dat zal de dossierafhandeling efficiënter maken, zowel voor de aanvrager als voor de adviesverlener.

Dossiers waarop GSV van toepassing is

1. MILDEREN VAN HET EFFECT VAN VERHARDINGEN

1.1. IN REKENING TE BRENGEN VERHARDE OPPERVLAGKEN EN DAKOPPERVLAKKEN

De bepalingen van de GSV worden gevolgd mits de volgende aanvullingen.

- Verharde oppervlakten dienen niet in rekening te worden gebracht indien cumulatief voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - de oppervlakten stromen af naar een gras- of groenstrook met een oppervlakte die minstens 25 % van de verharde oppervlakte bedraagt, uitgewerkt met een maaiveldverlaging van 30 cm (wadi) en aangeduid op het bouwplan;
 - er worden geen boordstenen en geen afvoerkolken voorzien (expliciet te vermelden op het bouwplan) ;
 - het betreft geen kleibodem (textuur E en U).

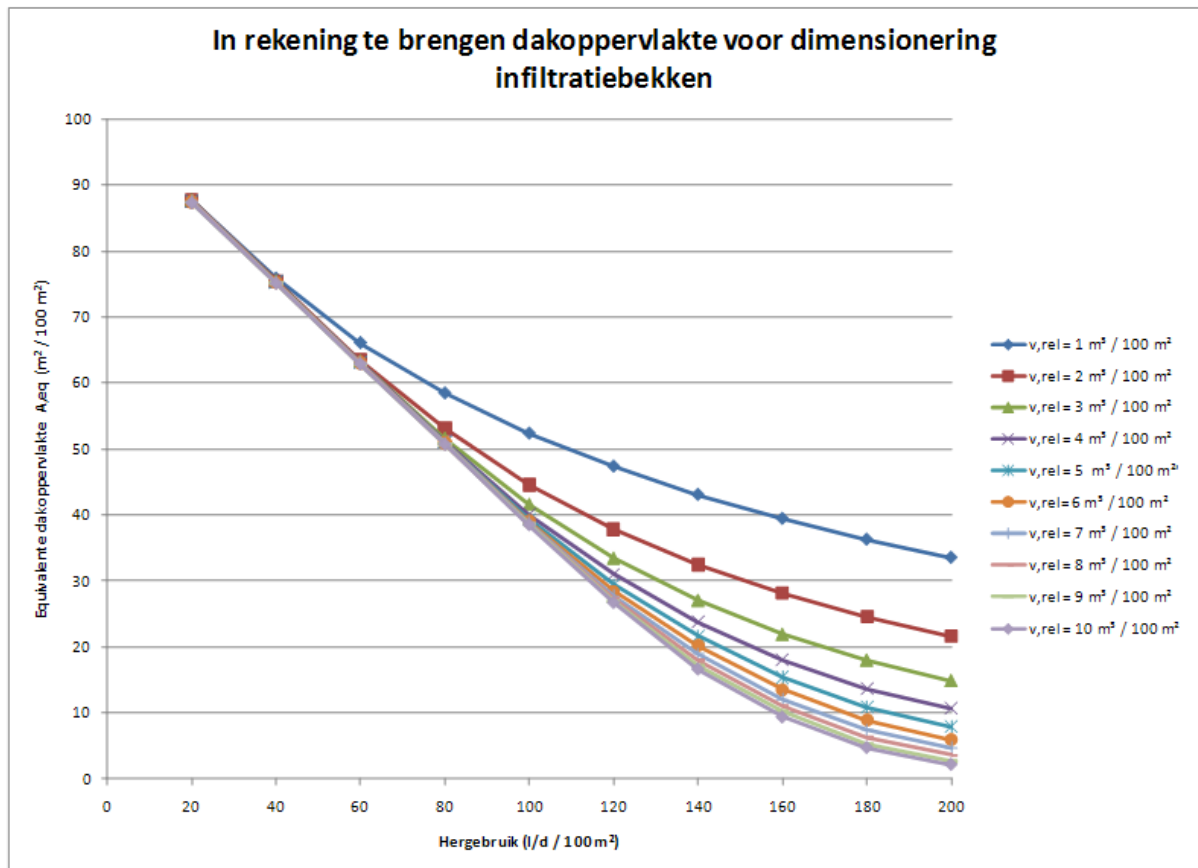
- Waterdoorlatende materialen dienen niet in rekening te worden gebracht indien cumulatief voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - de waterdoorlatende materialen worden geplaatst op een waterdoorlatende funderingslaag (opbouw te specificeren op plan);
 - er worden geen afvoerkolken voorzien (expliciet te vermelden op het bouwplan);
 - de verharding wordt niet in helling aangelegd (minder dan 0,5 %) en er worden opstaande randen voorzien die het water op de waterdoorlatende verharding houden tenzij de waterdoorlatende verharding kan afwateren naar een gras- of groenstrook met een oppervlakte die minstens 15 % van de verharde oppervlakte bedraagt en op het bouwplan staat aangeduid
 - het betreft geen kleibodem (textuur E en U)

1.2. VOORWAARDEN INZAKE IN REKENING TE BRENGEN HERGEBRUIK VAN HEMELWATER

De bepalingen van de GSV worden gevolgd. Dit betekent ook dat indien de plaatsing van een hemelwaterput volgens de verordening verplicht is, 60 m² dakoppervlakte in mindering mag worden gebracht om de infiltratie- of buffervoorziening te dimensioneren.

Aanvullend aan de GSV stellen we dat om hergebruik in rekening te kunnen brengen ter vermindering van de te bouwen infiltratie- of buffervoorziening, het hergebruik structureel van aard moet zijn en moet plaatsvinden gedurende het volledige jaar. De aanvrager voegt bij zijn dossier de nodige stukken ter staving.

In het geval het hergebruik structureel en jaarrond is, wordt de in rekening te brengen verharde oppervlakte voor de dimensionering van de infiltratie- of buffervoorziening bepaald aan de hand van de onderstaande grafiek (zie Technisch Achtergronddocument bij de GSV pg. 16).

v_{rel} = het volume van de hemelwaterput, omgerekend naar een dakoppervlak van 100m^2 .

Enkele voorbeelden van activiteiten met de aanduiding of het hergebruik als "structureel en jaarrond" kan worden beschouwd.

Activiteit	Kan het hergebruik in rekening worden gebracht ?
Seizoensgebonden teelt in serres	Nee (niet jaarrond)
Toiletspoeling en reiniging in scholen	Nee (niet jaarrond)
Toiletspoeling en reiniging in rustoord	Ja (structureel en jaarrond)
Toiletspoeling in grote kantoorgebouwen	Ja (structureel en jaarrond)
Productie van betonproducten	Ja (structureel en jaarrond)
Bluswater	Nee (niet structureel)
Meergezinswoning	Ja (structureel en jaarrond)

1.3. DIMENSIONERING VAN DE INFILTRATIEVOORZIENING

A. Gedifferentieerde aanpak in functie van de omvang van de verharding

Het doel van het bouwen van een infiltratievoorziening is dat het hemelwater de tijd krijgt om in de bodem in te dringen en dus moet zo'n voorziening voldoende groot worden gebouwd. Indien de infiltratiezone bij elke kleine regenbui overloopt, schiet ze uiteraard haar doel voorbij. Anderzijds moet er ook rekening worden gehouden met de financiële en ruimtelijke consequenties van de voorop te stellen maatregelen en moeten deze proportioneel blijven.

Daarom stelt de dienst voor om voor de kleinere verharde oppervlakken te verwijzen naar de GSV. De impact van dergelijke verhardingen op het watersysteem zijn dan ook eerder beperkt. Vanaf 1 000 m² kan de impact – in bepaalde situaties – aanzienlijk worden, vandaar ook dat de GSV de mogelijkheid voorziet om bijkomende maatregelen te adviseren of op te leggen. Voor heel grote projecten (≥ 1 ha in rekening te brengen verharding) is steeds een dossierspecifiek overleg met de waterloopbeheerder aangewezen om op maat uitgewerkte adviezen te kunnen afleveren.

In rekening te brengen totale verhardingen	Beleidskader
< 1 000 m ²	Enkel GSV
$\geq 1 000$ m ² en <10 000 m ²	GSV met aanvullingen (zie hieronder)
$\geq 10 000$ m ²	Dossierspecifiek overleg met de waterloopbeheerder

B. Gedifferentieerde aanpak in functie van de locatie van het project

De mogelijkheden om vlot hemelwater te infiltreren in de bodem zijn in onze provincie niet overal gelijk. Zo is de snelheid waarmee het water in de bodem kan indringen (de zgn. infiltratiecapaciteit) afhankelijk van de bodemsamenstelling: in lichte zandbodems is die snelheid veel groter dan in leemachtige bodems. In zware bodems (leem- en kleigronden) is deze snelheid zeer klein. In moeilijk infiltreerbare bodems wordt dan ook gekozen voor een combinatie van infiltratie en buffer met knijpconstructie (versmalde opening om de afvoer naar de waterloop te beperken en dus te vertragen).

In gronden met hoge voorjaarsgrondwaterstanden is infiltratie (in bepaalde perioden van het jaar) ook niet altijd evident. Ook daar wordt gekozen voor een combinatie van infiltratie en buffer met knijpconstructie. Bovendien zijn sommige stroomgebieden ook gevoeliger aan wateroverlast dan andere en is het dus noodzakelijk in sommige gebieden een groter buffervolume op te leggen om het risico op versnelde afvoer naar het waterlopenstelsel te verkleinen.

Met deze locatiespecifieke kenmerken houdt de GSV geen rekening, terwijl het omwille van de bovenstaande redenen wel aangewezen is.

Rekening houdend met de bovenstaande krijtlijnen, is door de dienst Integraal Waterbeleid een voor Oost-Vlaanderen gebiedsdekkende normenkaart opgesteld waarbij voor iedere locatie binnen onze provincie (met uitzondering van deze waar de adviesbevoegdheid bij Vlaanderen ligt), wordt vastgelegd aan welke set van voorwaarden een goed gedimensioneerde infiltratievoorziening moet voldoen om de negatieve effecten van verhardingen op het watersysteem voldoende te milderen. Zowel de methodiek voor het

opmaken van de kaart als de definiëring van de verschillende sets van voorwaarden werd opgemaakt in samenspraak met de provincies Antwerpen, Limburg en West-Vlaanderen.

De normenkaart is indicatief. Indien de aanvrager op basis van meetgegevens kan aantonen dat de locatie toch andere eigenschappen vertoont die een alternatieve dimensionering toelaat, zal een onderbouwde motivatie aanvaard worden. In sommige stroomgebieden treden de gemeenten, polders of wateringen op als adviesverlener. In die stroomgebieden is de kaart louter informatief en doet zij geen afbreuk aan de autonome bevoegdheid van deze besturen. De kaart doet geen uitspraak over afstroomgebieden waar de adviesbevoegdheid toebehoort aan Vlaamse administraties.

Hieronder wordt de definiëring gegeven van de verschillende sets van voorwaarden die in 8 klassen werden onderverdeeld. De kleurcode in de tabel komt overeen met de kleurcode die ook op de kaart wordt gebruikt. De klassen 3 en 8 zijn niet van toepassing in Oost-Vlaanderen. In sommige stroomgebieden die overstromingsgevoelig zijn en waar zeer grote verhardingen worden aangelegd (≥ 1 ha) kan het nodig zijn om kleinere lozingsdebiëten (en bijhorende grotere buffers) op te leggen. Dergelijke grote projecten vereisen steeds maatwerk in nauw overleg tussen de projectontwikkelaar en ons bestuur.

Info over elementen uit te tabel

(¹) De infiltratiecapaciteit betreft de verticale infiltratiecapaciteit gemeten bij verzadigde bodem.

(²) De bodemtypes zijn deze van de Belgische bodemkaart

(³) De diepte van het grondwater betreft de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand.

Klasse	Typering van het projectgebied			Verharde oppervlakken (ha)	Dimensioneringsvoorwaarden		
	Infiltratiecapaciteit ⁽¹⁾ / bodemtype ⁽²⁾	Grondwater ⁽³⁾	Overstromingsgevoeligheid		Infiltratieopp (m ² /ha verharding)	Buffervolume (m ³ /ha verharding)	Bijkomende voorwaarden
1	≥ 20 mm/u – zand (Z) en lemig zand (S) of antropogeen in niet-NOG	≥ 30 cm onder maaiveld	Weinig overstromingsgevoelig	Tussen 0,1 en 1	400	250	-
2	≥ 20 mm/u – zand (Z) en lemig zand (S) of antropogeen in niet-NOG	≥ 30 cm onder maaiveld	Overstromingsgevoelig	Tussen 0,1 en 1	400	330	-
3	≥ 20 mm/u – zand en lemig zand	>30 cm onder maaiveld	Zeer overstromingsgevoelig	Tussen 0,1 en 1	400	400	-
4	≥ 8 mm/u – licht zandleem (P) en zandleem (L)	≥ 30 cm onder maaiveld	Weinig overstromingsgevoelig	Tussen 0,1 en 1	400	350	Knijpleiding Ø 110 mm op zo'n hoogte dat er 100 m ³ /ha buffer met vertraagde afvoer is
5	≥ 8 mm/u – licht zandleem (P) en zandleem (L)	≥ 30 cm onder maaiveld	Overstromingsgevoelig	Tussen 0,1 en 1	400	430	Knijpleiding Ø 110 mm op zo'n hoogte dat er 100 m ³ /ha buffer met vertraagde afvoer is
6	< 8 mm/u of leem (A), klei (E) en zware klei (U) of grondwater < 30 cm onder maaiveld of antropogeen gelegen in NOG of antropogeen omgeven door leembodems	Weinig overstromingsgevoelig	Tussen 0,1 en 0,5	-	250	Knijpleiding Ø 110 mm op zo'n hoogte dat er 250 m ³ /ha buffer met vertraagde afvoer is	
			Tussen 0,5 en 1	-	250	Maximaal lozingsdebiet 20l/ha.s met aangepaste knijpleiding op zo'n hoogte dat er 250 m ³ /ha buffer met vertraagde afvoer is	
7	< 8 mm/u of leem (A), klei (E) en zware klei (U) of grondwater < 30 cm onder maaiveld of antropogeen gelegen in NOG of antropogeen omgeven door leembodems	Overstromingsgevoelig	Tussen 0,1 en 0,5	-	250	Knijpleiding Ø 110 mm op zo'n hoogte dat er 250 m ³ /ha buffer met vertraagde afvoer is	
			Tussen 0,5 en 1	-	330	Maximaal lozingsdebiet 10l/ha.s met aangepaste knijpleiding op zo'n hoogte dat er 330 m ³ /ha buffer met vertraagde afvoer is	
8	<8 mm/u – leem (A), klei (E) en zware klei (U) of grondwater < 30 cm onder maaiveld of antropogeen gelegen in NOG	Zeer overstromingsgevoelig	Tussen 0,1 en 0,5	-	250	Knijpleiding Ø 110 mm op zo'n hoogte dat er 250 m ³ /ha buffer met vertraagde afvoer is	
			Tussen 0,5 en 1	-	400	Maximaal lozingsdebiet 5l/ha.s met aangepaste knijpleiding op zo'n hoogte dat er 400 m ³ /ha buffer met vertraagde afvoer is	

C. Aandachtspunten bij het ontwerpen

Bodem van de voorziening niet dieper dan de voorjaarsgrondwaterstand

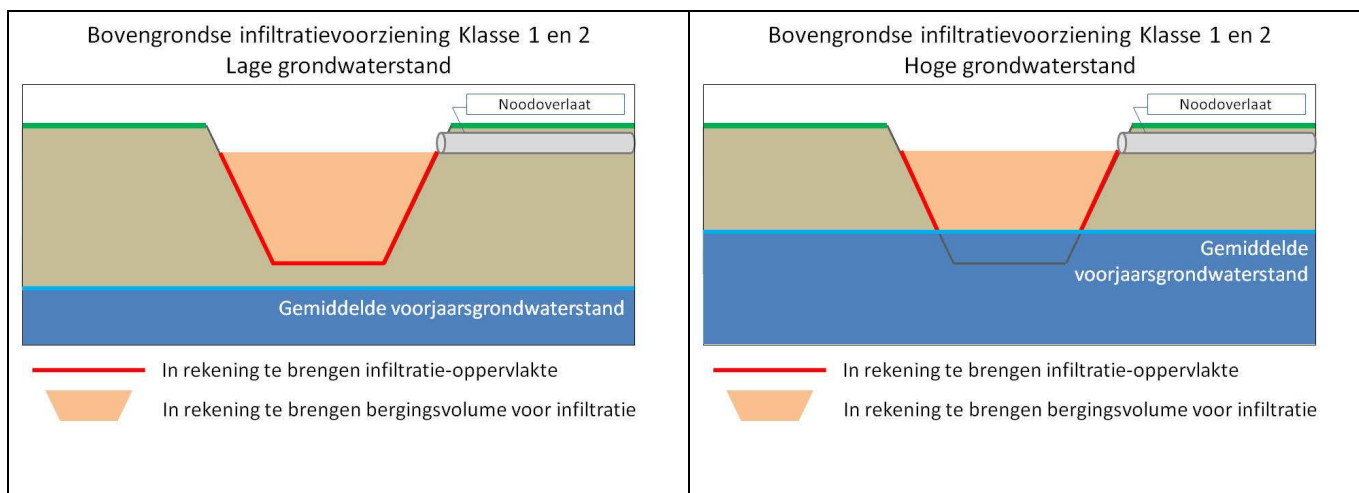
De bodem van de voorziening wordt bij voorkeur aangelegd boven de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand (= hoogste grondwaterstand). Dit kan door de maximum diepte van de aan te leggen voorziening af te stemmen op de drainageklasse van de bodemkaart, zoals aangegeven in de onderstaande tabel. In elk geval mag de knijpleiding nooit onder de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand worden aangebracht om drainage van grondwater te vermijden.

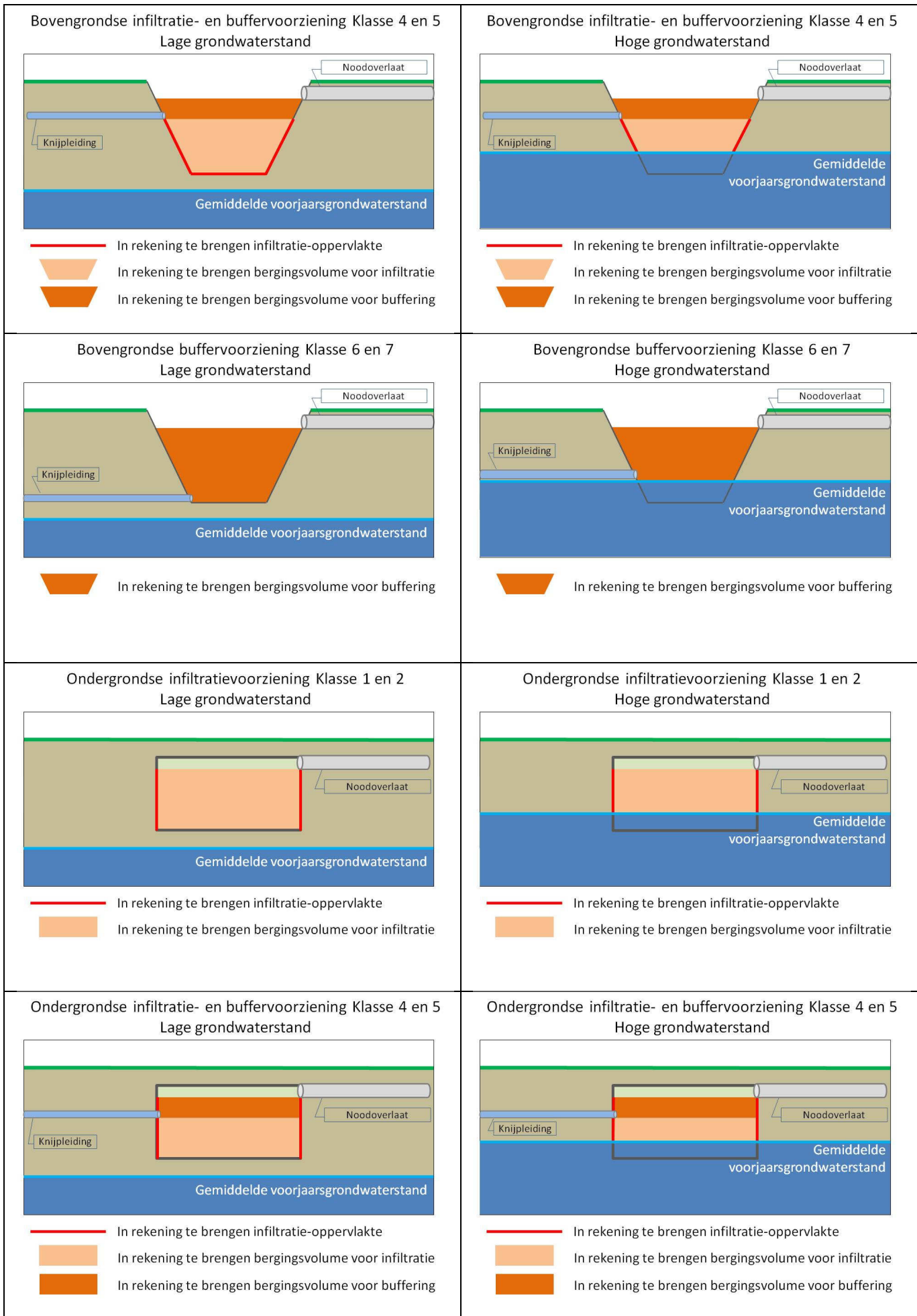
De drainageklasse vindt u terug op de gebiedsdekkende normenkaart. Wenst u af te wijken van de onderstaande maximum dieptes, dient u dit te motiveren aan de hand van data, zoals metingen, boringen, ...

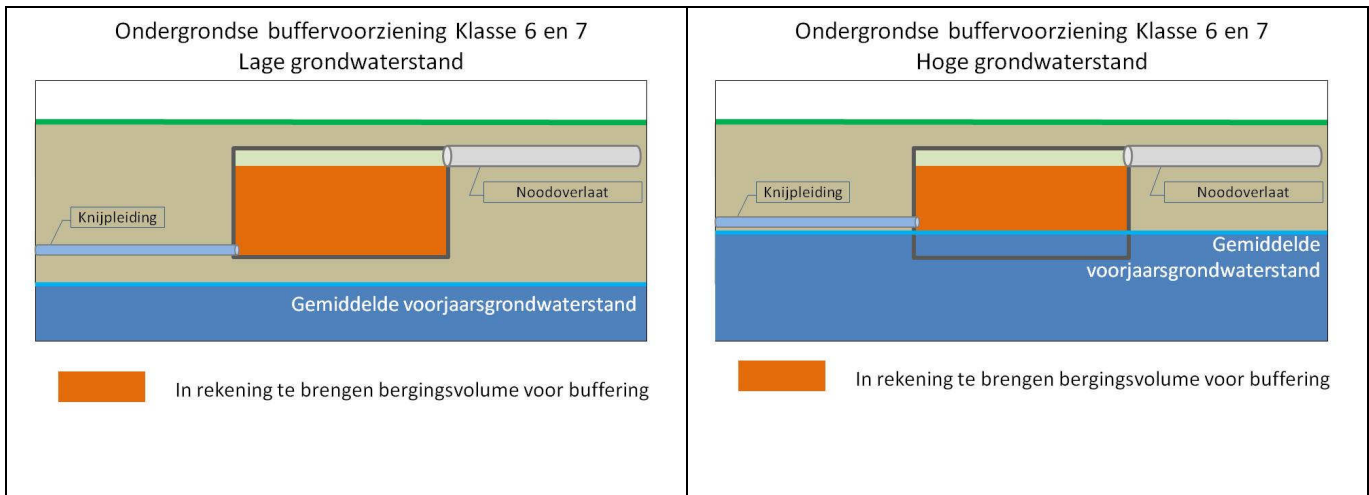
Drainageklasse	Maximum diepte aan te leggen voorziening
a	Geen beperking behalve beekpeil waarin geloosd wordt
b	Niet dieper dan 90 cm onder maaiveld
c	Niet dieper dan 70 cm onder maaiveld
d	Niet dieper dan 50 cm onder maaiveld
e	Niet dieper dan 30 cm onder maaiveld
f, g, h, i	Buffervoorziening moet ondoorlatend worden aangelegd om drainage van grondwater te vermijden

Infiltratie-oppervlak en buffervolume - buffer voor vertraagde afvoer

De manier waarop de voorziening wordt aangelegd, bepaalt de grootte van het nuttig infiltratie-oppervlak en buffervolume. In de volgende typevoorbeelden wordt aangeduid hoe infiltratie-oppervlakken en buffervolumes berekend dienen te worden rekening houdend met de plaatsing van de noodoverlaat en de evt. knijpleiding, alsook de positie van de grondwaterstand.

Knijpleiding of pomp ?

Ons bestuur geeft de voorkeur aan het werken met een knijpleiding omwille van de bedrijfszekerheid. De knijpleiding dient zo ingewerkt te worden in de wand van de voorziening dat het gevaar op verstopping zo klein mogelijk wordt gehouden. Regelmatige controle is een noodzaak.

Pompen zijn in principe alleen toegelaten indien de vertraagde afvoer gravitair niet mogelijk is. Dit dient te worden aangetoond met de aanduiding van de relevante peilen op het plan. De te hanteren pompdebieten zijn dan de volgende

Klasse	Verharde oppervlakte	Maximum pompdebiet
4	Voor elke oppervlakte	20 l/ha.s
5	Voor elke oppervlakte	20 l/ha.s
6	< 5000 m ²	20 l/ha.s
6	≥ 5000 m ²	20 l/ha.s
7	< 5000 m ²	20 l/ha.s
7	≥ 5000 m ²	10 l/ha.s

Pompen dienen te allen tijde van stroom te zijn voorzien, ook als het peil in de buffer laag is. Ook hier is regelmatige controle op de goede werking noodzakelijk.

Buffervolume realiseren in een geklasseerde waterloop ?

In principe wordt niet toegelaten dat een buffervolume dat de negatieve invloed van verharding moet milderen wordt gerealiseerd binnen de bedding van een geklasseerde waterloop. Het is immers de bedoeling het water op te houden op de grond van de initiatiefnemer of minstens te vertragen vooraleer het in de waterloop terechtkomt. Bovendien heeft een geklasseerde waterloop een afvoerfunctie die in het gedrang dreigt te komen indien de noodzakelijke knijpleiding gebouwd moet worden.

Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen (vb. omdat de waterloop op de locatie van het initiatief geen bovendebiet heeft) en enkel na uitvoerige ruggespraak met de waterloopbeheerder, kan het realiseren van een buffervolume in de waterloop worden toegestaan.

2. BOUWEN IN OVERSTROMINGSGEVOELIG GEBIED

2.1. MOGELIJK EN EFFECTIEF OVERSTROMINGSGEVOELIG GEBIED

Volgens de bepalingen omtrent de watertoets en het wateradvies, is de vergunningverlener verplicht advies te vragen aan de waterloopbeheerder indien een project gelegen is in een mogelijk of effectief overstromingsgevoelig gebied.

In het kader van de watertoets werd een kaart aangemaakt die voor het ganse Vlaams Gewest de overstromingsgevoelige gebieden weergeeft tot op perceelsniveau. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de mogelijk overstromingsgevoelige en de effectief overstromingsgevoelige gebieden.

De mogelijk overstromingsgevoelige gebieden (licht blauw ingekleurd op de watertoetskaart) geven die gebieden weer die overstromingsgevoelig zijn op basis van de van nature overstroombare gebieden (bodemkundig-historisch perspectief van overstromingen), de potentiële overstromingsgevoelige gebieden (gebieden in stroomgebied van de Schelde die als overstromingsgebieden zouden kunnen ingericht worden) en de mijnverzakkingsgebieden.

Deze mogelijk overstromingsgevoelige gebieden zijn dus gebieden waar alleen overstromingen mogelijk zijn bij zeer extreme weersomstandigheden, falen van waterkeringen (bv. dijkbreuken) of gebieden gevoelig voor afstromende sedimenten in sterk hellende gebieden (modderstromen).

De effectief overstromingsgevoelige gebieden (donker blauw ingekleurd op de watertoetskaart) daarentegen zijn gebieden die een veel reëlere kans op overstromen kennen, gezien deze gebieden recent overstroomd zijn of waarbij met hydraulische computermodellen is aangetoond dat deze onder water kunnen komen bij een afvoer met een terugkeerperiode van 100 jaar (T100) of minder.

Voor de provincie Oost-Vlaanderen is de inventaris van de gebieden waar er een reëel risico op waterschade mogelijk is, vrij volledig. Deze gebieden zijn ingekleurd als effectief overstromingsgevoelig gebied.

In de regel worden initiatieven in mogelijk overstromingsgevoelig gebied op dezelfde manier behandeld als initiatieven in niet overstromingsgevoelig gebied. In uitzonderlijke gevallen kan daarvan worden afgeweken, vb. indien zou blijken dat de kartering onvolledig of achterhaald is.

De mogelijke schadelijke effecten van constructies binnen effectief overstromingsgevoelige gebieden worden beoordeeld op 2 vlakken:

1. Mogelijke *schade aan de constructies* waarvoor een vergunning wordt aangevraagd
2. Het afwentelen van het probleem naar afwaarts gelegen gebieden door *inname van ruimte voor waterberging*.

2.2. MAATREGELEN INZAKE OVERSTROMINGSVRIJ BOUWEN

Om te vermijden dat initiatieven worden ontwikkeld die naderhand getroffen worden door waterschade, worden in het advies de volgende voorwaarden inzake overstromingsvrij bouwen opgelegd:

- Het vloerpeil van het gebouw moet voldoende hoog worden gekozen, minstens 30 cm boven het hoogst waargenomen waterpeil bij de opgetreden wateroverlast
- De ondergrondse constructie wordt waterdicht afgewerkt incl. de doorvoeropeningen van leidingen en de verluchtingsopeningen. De plaatsing van een ondergrondse mazouttank is niet toegelaten;
- Bij de plaatsing van de regenwaterputten wordt erop gelet dat er geen overstromingswater de put kan binnendringen;
- De waterafvoer van de gebouwen wordt verzekerd, eventueel met pompinstallatie. Bij een overstroming komen immers ook de riolen onder druk te staan, waardoor ze in de omgekeerde richting kunnen stromen;
- Er wordt een terugslagklep geplaatst op aansluitingen naar de riolering en/of regenwaterafvoer ;
- Terreinophogingen worden beperkt tot het gebouw zelf en de toegangszone naar het gebouw. Andere terreinophogingen (zoals terrassen, paden, tuin of groenzone, ...) zijn niet toegelaten.

In het advies wordt de aanvrager erop gewezen dat het opruimen van afval, sediment of ander materiaal dat tijdens een overstroming meegevoerd werd, niet de verantwoordelijkheid is van de waterloopbeheerder.

2.3. MAATREGELEN OM VERLOREN RUIMTE VOOR WATER TE COMPENSEREN

Bouwen in effectief overstromingsgevoelig gebied kan alleen positief geadviseerd worden indien de ruimte, die vóór de ontwikkeling van het initiatief door het watersysteem werd ingenomen, beschikbaar blijft (vb. door bouwen op palen) of - indien dat niet mogelijk is - gecompenseerd wordt.

Voor dergelijke dossiers heeft de aanvrager er belang bij te beschikken over gedetailleerde terreinopmetingen van de huidige toestand en moet op het plan duidelijk aangegeven worden welke de nieuwe terreinhoogten zullen zijn. Enkel indien op de plannen duidelijk is aangeduid hoe de compensatie zal gerealiseerd worden, kan het advies positief zijn.

Men gaat als volgt te werk om de ruimte die dreigt verloren te gaan, te berekenen:

1. Op basis van de afbakening van het effectief overstromingsgevoelig gebied bepaalt men de maximale hoogte (in m TAW) van het terrein dat nog net onder water is gekomen. Dit is de hoogteligging van de uiterste contour van het effectief overstromingsgevoelig gebied.
2. Men bepaalt aan de hand van de terreinopmetingen of bij gebrek daaraan op basis van het Digitaal Hoogte Model, het volume water begrepen tussen de hoogteligging van de uiterste contour van het overstromd gebied en het huidig maaiveld. Dat volume dient vervolgens gecompenseerd te worden.

3. Bij het zoeken naar een gepaste compensatie dient men rekening te houden met het volgende:
- Het te compenseren volume mag niet reeds ingenomen worden door hemelwater afkomstig van de verharding. Het betreft dus een bijkomend volume.
 - Het te compenseren volume moet door de waterloop kunnen worden aangesproken op momenten van hoge waterstanden.
 - Bij dalende waterstanden moet het compensatievolume ook terug leeg kunnen lopen naar de waterloop. Dit gebeurt omwille van de bedrijfszekerheid bij voorkeur gravitair.
 - Het onderhoud van de waterloop mag niet in het gedrang komen.
 - Het onderhoud van het compensatievolume is te allen tijde een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer of diegene die daartoe is aangeduid
 - In uitzonderlijke gevallen kan het mogelijk zijn – in nauw overleg met de waterloopbeheerder – om het compensatievolume te realiseren binnen de bedding van de geklasseerde waterloop, weliswaar gefinancierd door de initiatiefnemer (vb. de aanleg van een winterbed)

3. VOORWAARDEN BIJ OPHOGINGEN

Vanuit de dienst Integraal Waterbeleid worden ophogingen enkel bekeken vanuit het watersysteem, niet vanuit eventuele schade aan natuurwaarden. Bij het advies houden we rekening in principe met de onderstaande tabel.

Perceel gelegen in	Ophoging mogelijk ?	Voorwaarden
Niet overstromingsgevoelig gebied	Ja	Algemene voorwaarden zoals hieronder geformuleerd
Mogelijk overstromingsgevoeligheid gebied	Ja	Algemene voorwaarden zoals hieronder geformuleerd, tenzij duidelijke tegenindicaties
Effectief overstromingsgevoelig gebied	Nee	-

Indien een ophoging positief geadviseerd wordt, gelden minstens de volgende algemene voorwaarden:

- De 5m-strook langs geklasseerde waterlopen mag niet worden opgehoogd. Dit bemoeilijkt immers het onderhoud en verzwakt de taludstabiliteit.
- De ruimte voor water aanwezig in bestaande grachten op de percelen die door ophoging of nivellering van grachten verloren gaat, dient gecompenseerd te worden.
- De afwatering van belendende percelen mag niet in het gedrang komen.

4. BOUWEN IN DE ONMIDDELLIJKE OMGEVING VAN EEN WATERLOOP

Langsheen geklasseerde waterlopen geldt een erfdiensbaarheidstrook van 5 m langs beide oevers. Het vrijhouden van deze zone is voor de waterloopbeheerder van groot belang om het onderhoud van de waterloop te kunnen blijven uitvoeren. Indien werken gepland worden in deze strook, kunnen deze enkel een positief advies krijgen indien de zone overrijdbaar is met machines van minstens 30 ton.

In het advies worden bij bouwprojecten in de onmiddellijke omgeving van de waterlopen steeds de volgende voorwaarden opgenomen:

1. Ingevolge art. 15 van het provinciaal reglement van 27 mei 1955 op de onbevaarbare waterlopen waarop de wet van 15 maart 1950 niet toepasselijk is, is het verboden eender welke bouwwerken, herstellingen of beplantingen uit te voeren, of afsluitingen op te richten binnen een afstand van 3 m van de uiterste boord of afhankelijkheden van de waterloop, vooraleer daartoe een schriftelijke machtiging bekomen te hebben van het gemeentebestuur.
2. Artikel 17 § 1 van de wet van 28 december 1967 legt de aangelanden van een onbevaarbare waterloop de verplichting op :
 - doorgang te verlenen aan de personeelsleden van het bestuur, aan de werklieden en aan de andere personen, belast met het uitvoeren van werken aan de waterloop ;
 - op hun gronden of eigendommen de uit de bedding van de waterloop opgehaalde voorwerpen en de voor de uitvoering van de werken nodige materialen, gereedschap en werktuigen te laten plaatsen.
3. Geen vergoeding is aan de aangelanden, aan de gebruikers en aan de eigenaars van kunstwerken verschuldigd uit hoofde van de plaatsing op hun gronden of eigendommen binnen een strook van vijf meter vanaf de oever, van de producten die voortkomen van de ruimingswerken (art. 17 § 2 - wet 28 december 1967).
4. Om het onderhoud aan de waterloop mogelijk te maken moet rekening worden gehouden met de volgende randvoorwaarden:
 - afsluitingen moeten op een afstand tussen 0,75 m en 1 m van de kruin van de waterloop worden geplaatst, en mogen de hoogte van 1,50 m niet overschrijden.
 - dwarsafsluitingen mogen de toegang tot de werkstrook niet belemmeren en moeten daarom gemakkelijk wegneembaar en terugplaatsbaar zijn of voorzien zijn van een poort.
 - bomen of struikgewas langs de waterloop moeten op minstens 0,75 m van de taludinsteeek worden geplaatst, eventuele bomen langs de waterloop moeten bovendien op een tussenafstand van minstens 10 m worden geplant.
 - binnen de 5 m-zone mogen geen constructies zoals tuinhuisjes e.d. worden gebouwd.

Dossiers waarop GSV niet van toepassing is

1. Maximaal kiezen voor infiltratie

In de mate van het mogelijke wordt het hemelwater van verharde oppervlakken geïnfiltreerd in de naastliggende bermen. Deze dienen niet in rekening te worden gebracht indien cumulatief voldaan is aan de volgende voorwaarden, verder voorwaarden (1) genoemd:

- er is geen aansluiting op het waterlopenstelsel of een grachtenstelsel buiten het project
- de oppervlakken stromen af naar een gras- of groenstrook met een oppervlakte die minstens 25 % van de verharde oppervlakte bedraagt uitgewerkt met een maaiveldverlaging van 30 cm (wadi) en aangeduid op het bouwplan
- er worden geen opstaande boordstenen en geen afvoerkolken voorzien (expliciet te vermelden op het bouwplan) ;
- het betreft geen kleibodem (textuur E en U).

Indien bij het afkoppelen van ontwikkeld gebied gekozen wordt voor infiltratie van het hemelwater van de dakoppervlakte waarbij geen aansluiting op de RWA-leiding wordt voorzien, dienen deze dakoppervlakken niet in rekening te worden gebracht.

2. Nieuwe riolering in nog niet ontwikkeld gebied

2.1. Buffereisen ?

Indien infiltratie zoals onder voorwaarden (1) vermeld niet mogelijk wordt geacht, worden steeds buffereisen opgelegd.

2.2. De in rekening te brengen verharding:

- Nieuwe of vernieuwde verhardingen van de wegenis én
- Indien kavelindeling gekend en de gemiddelde kavelgrootte < 500 m²: 80 m² per kavel of indien kavelindeling niet gekend of de gemiddelde kavelgrootte > 500 m²: 1600 m² per ha projectgebied (excl. wegenis)
- De op de riolering aan te sluiten onverharde oppervlakte moet niet in rekening worden voor zover het hemelwater afkomstig van de onverharde oppervlakte afwaarts van de lozing van het verharde gedeelte wordt aangesloten op de riolering. Indien de scheiding niet kan worden gemaakt, wordt de onverharde oppervlakte met een run-off coëfficiënt toch in rekening gebracht. In dat geval kan een dossier ingediend worden i.k.v. het provinciaal subsidiebesluit voor werken aan waterlopen.

3. Nieuwe riolering of vervanging van bestaande riolering in ontwikkeld gebied

3.1. Buffereisen ?

Indien infiltratie zoals onder voorwaarden (1) vermeld niet mogelijk wordt geacht, wordt de impact van rioleringsdossiers per stroomgebied geëvalueerd. Er worden geen buffereisen opgelegd indien cumulatief voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- er bevindt zich stroomafwaarts van het rioleringsproject geen effectief overstromingsgevoelig gebied of de kans op herhaling van deze overstroming is ten

gevolge van genomen maatregelen voldoende ingeperkt (T20) aangetoond door een model. Voor stroomgebieden waarvoor overstromingsgevaarkaarten zijn opgemaakt, worden deze als basis gebruikt om de overstromingsrisico's in te schatten. (nvdr: indien geen model beschikbaar en er is wel effectief overstromingsgevoelig gebied: altijd buffereisen);

- er is geen sprake van significante bundeling van lozingspunten van hemelwater waar deze vroeger verspreid naar het waterlopenstelsel werden geloosd ;
- er is geen aanvoer van gebiedsvreemd water.

3.2. De in rekening te brengen verharding:

- Nieuwe of vernieuwde verhardingen van de wegenis tenzij voldaan is aan de voorwaarden (1) én
- Verharde oppervlakte afkomstig van private percelen:
 - KMO-zones en industriegebieden: de werkelijke verharde oppervlakte wordt meegerekend (met uitzondering van deze delen waarvoor wordt aangetoond dat er reeds voldoende bronmaatregelen zijn uitgewerkt cfr. de richtlijnen hiervoor)
 - Andere gebieden: 80 m² per perceel van de huidige en toekomstige bebouwing (toestand D)
- De op de riolering aan te sluiten onverharde oppervlakte moet niet in rekening worden voor zover het hemelwater afkomstig van de onverharde oppervlakte afwaarts van de lozing van het verharde gedeelte wordt aangesloten op de riolering. Indien de scheiding niet kan worden gemaakt, wordt de onverharde oppervlakte met een run-off coëfficiënt toch in rekening gebracht. In dat geval kan een dossier ingediend worden i.k.v. het provinciaal subsidiebesluit voor werken aan waterlopen.

4. Dimensioneringsgetallen

Voor de dimensionering gelden dezelfde regels als voor dossiers waarop de GSV van toepassing is.

5. Waar buffering realiseren ?

De buffering mag niet gerealiseerd worden binnen de contour van een gebied met grote kans op overstroom (T10) volgens de overstromingsgevaarkaarten, voor zover deze gekend is. Indien dijklichamen nodig zijn om buffering te realiseren dient het volume dat wordt ingenomen steeds gecompenseerd te worden.

Indien de T10-contour niet is gekend, kan buffering niet gerealiseerd worden in effectief overstromingsgevoelig gebied.

6. Vooroverleg

Voor dergelijke dossiers is voorafgaand overleg met de waterloopbeheerder steeds nodig.